

תהליך הפיוס הפנים פלסטיני והאביב הערבי

ד"ר עידו זלקוביץ'

יוני 2013

תהליך הפיוס הפנים פלסטיני והאביב הערבי

ד"ר עידו זלקוביץ*

האביב הערבי השפיע גם על הפלסטינים. הדור הצעיר הפלסטיני דרש את סיום הפיצול הפוליטי בין פת"ח וחמאס וקרא לתחילתו של תהליך פיוס אמיתי. ההנהגות הוותיקות של פת"ח וחמאס השיקו בתגובה תהליך הדברות לקראת פיוס. ואולם, זהו תהליך ארוך, מתיש ובעיקר טכני, ולשתי התנועות יש סיבות טובות לגרור בו רגליים. ישראל, מצידה, צריכה להתייחס לתהליך הפיוס כהזדמנות ולא כאיום, ולהימנע מהצבת אולטימטומים בנושא לאבו מאזן. פיוס פנים-פלסטיני ישיב את השליטה ברצועת עזה לידי הרשות הפלסטינית, יפקיד את ניהול המשא ומתן עם ישראל בידי אבו מאזן, ויצור מצב בו מהלכים מדיניים שיוביל אבו מאזן יחייבו גם את החמאס.

האביב הערבי שפרץ בסערה הביא עימו שינוי מהותי ביחסי אזרח ומדינה במזרח התיכון. אופיים האוטוריטארי של רבים ממשטרי מדינות ערב הועמד בפני אתגר פוליטי, וההמונים החלו לדרוש את חלקם בקבלת ההחלטות הלאומית ובעיצוב גורלם האזרחי.

המהפכות במרחב הערבי, פגשו חברה פלסטינית שסועה, חלשה ומפוצלת לשני גורמי כוח מתחרים. המוקד הראשון הוא הרשות הפלסטינית, שזוכה למעמד רשמי בינלאומי ונמצאת תחת שליטתו של יו"ר הרשות הפלסטינית אבו מאזן. מולה ניצבת ממשלת החמאס ברצועת עזה.

פת"ח השולטת ברשות הפלסטינית בגדה המערבית והחמאס מצאו עצמן בפני מבוי סתום בשאלת חלוקת הכוח ואפשרות ההדברות. שתי התנועות הפועלות תחת תנאים גיאוגרפיים שונים כל אחת באזור שליטתה, ראו באירועי האביב הערבי כהזדמנות לשינוי במצב הקיים ועמידה באתגרים העומדים בפניה.

האביב הפלסטיני מול האביב הערבי: מאפיינים

כאשר אנו עושים הקבלה בין אירועי האביב הערבי וההתרחשויות אשר עוברות על המרחב הפלסטיני, נמצא שוני במהות. לפלסטינים, בניגוד לאחיהם בעולם הערבי, מעולם לא היה שלטון עצמאי ומדינה. לכן, לא התפתחו בקרבם דפוסי שלטון עצמאיים של דיכוי אזרחי מלא ושלטון של מנגנוני כוח. כל אלו אמנם התחילו להשתנות עם כינונה של הרשות הפלסטינית ב-1994, אשר החלה לפתח דפוסי משטרי אוניטאריים במידת מה. אך עדיין, המאבק הפלסטיני ככלול הוקדש לנושא בניית המדינה והמאבק (על צורותיו השונות) להשגת עצמאות מלאה וריבונית. זאת מבלי להזכיר את הוויכוח הפנימי בקרב הזרמים הפוליטיים השונים אודות מה יהיו גבולותיה של המדינה העתידית. האביב הערבי תפס תאוצה בנקודת זמן בה הייתה הרשות הפלסטינית מצויה בעיצומו של חיפוש תמיכה בינלאומית להכרזת עצמאות באו"ם. הציבור הפלסטיני היה מגויס למען המטרה.

בניגוד למדינות ערב, שם ההמונים יצאו כנגד המשטר, הרחוב הפלסטיני גילה תמיכה במהלכיו של אבו מאזן. יש לציין כי בניגוד לנטיית ההמון הערבי לצאת כנגד המשטר אותו הם האשימו בכל צורתיהם,

* ד"ר עידו זלקוביץ' מלמד בחוג להיסטוריה של המזרח התיכון ומשמש כעמית מחקר במרכז עזרי לחקר איראן והמפרץ הפרסי באוניברסיטת חיפה.

הנטייה הפלסטינית היא להאשים קודם כל את הגורם החיצוני, את ישראל באשמה לבעיותיהם לפני שהם יורים את חצי הביקורת כלפי השלטון המקומי. זו הייתה הסיבה לכל שלמרות הבעיות הכלכליות בגדה המערבית, החצים הופנו קודם כל לישראל כאחראית למצב ולאחר מכן לעבר סלאם פיאד. מוסד הנשיאות בראשות אבו מאזן, הצליח לשמור על עצמו מחוץ למעגלי המחאה הכלכלית שהתפתחה בגדה המערבית בספטמבר 2012. מחאה זו עמדה בניגוד לנתונים שהציג אבו מאזן רק שנה קודם לכן בפנייתו אל האו"ם ובהם הוא ניסה לצייר תמונת מצב של יציבות כלכלית המהווה תנאי חיוני להתפתחותה של כלכלה עצמאית.¹

יחד עם זאת, השינויים האזוריים שהביא עימו האביב הערבי לא יכלו שלא להשפיע גם על הפלסטינים. הצעירים שראו את הדרישה האזורית לחלוקת הכוח בין האזרחים לשלטון יצאו גם הם עם דרישות משלהם. הדרישה הראשונה והמהותית ביותר של הדור הצעיר הייתה סיום הפיצול הפוליטי בין פת"ח וחמאס וקריאה לתחילתו של תהליך פיוס אמיתי.

קריאה זו, לווהה בקמפיין אינטרנטי ברשתות החברתיות ולווהה ביציאה מבוקרת של צעירים לרחובות עם דרישה זו. ברמאללה, הממשל חיבק אותם בזהירות והוקם אוהל מחאה סמלי בלב העיר. ברצועת עזה, משטרת החמאס סיכלה ביד קשה את ניסיונות ההתארגנות הזו.

ראשיתו של תהליך הפיוס: סיבות וניתוח תיאורי

הקולות של הדור הצעיר לא נפלו על אוזניים ערלות. הפחד של ההנהגות הוותיקות מיצירה של חזית אחידה אשר יכולה לייצר מולם מאבק בין דורי, הוביל אותם לכניסה לתהליך של הדברות לקראת פיוס. תחילתו של התהליך התאפשרה בשל השינויים הגיאוגרפיים שהביא עימו האביב הערבי.

מבחינת הרשות הפלסטינית, אבו מאזן מצא עצמו מלא בסימפטיה אך חש שחצי תאוותו בידו לאחר שהמהלך שהוא הוביל באו"ם בספטמבר 2011 סוכל על ידי מועצת הביטחון. יחד עם זאת, האהדה הבינלאומית שאבו מאזן הצליח לייצר עבור הפלסטינים במסדרונות האו"ם לא נעלמה מהרחוב. גם ההישג של צירוף פלסטין כחברה מן המניין לאונסק"ו, למרות ההתנגדות של ארצות הברית למהלך והסנקציות הכלכליות שהיא נקטה, נחשבו להישג לאומי. בהקשר זה, חשוב לציין כי ארצות הברית לא רק שאינה נחשבת למתווך הוגן בעיני רבים ברחוב הפלסטיני אלא היא גם נתפסת בעיניהם כמייצגת של האימפריאליזם העולמי.

שינויים מהותיים עוברים גם על תנועת החמאס בעקבות האביב הערבי, שינויים המשפיעים על עמדותיה המסורתיות כלפי דרכי ניהול הסכסוך הישראלי-פלסטיני. הטלטלה הראשונה שעברה על התנועה התרחשה בעקבות המרי בסוריה נגד שלטון בשאר אל-אסד, מרי שהתפתח לכדי מלחמת אזרחים. בשאר אל-אסד, נחשב לאורך תקופה ארוכה כבעל ברית אסטרטגי עבור החמאס. המלחמה העקובה מדם, שמנהל אל-אסד מול האופוזיציה הסורית שחלקים רבים ממנה מזוהים עם תנועת האחים המוסלמים, תנועת האם של החמאס לא אפשרה לח'אלד משעל לא לנקוט עמדה.

לאחר תקופה ארוכה של שקט, חמאס החלה לפנות את משרדיה בדמשק (אם כי לא בצורה מוחלטת, פעילים צבאיים רבים עדיין נמצאים בסוריה) ולחפש אחר מקום משכן חדש. אי השקט ושפיכות הדמים בסוריה דחפו את חמאס לחפש אחר בעלת ברית אסטרטגית חדשה. מצרים, שבה האביב הערבי הביא עימו חילופי משטר בבחירות דמוקרטיות שהעלו לשלטון את תנועת האחים המוסלמים, הייתה היעד.

¹ "Macroeconomics and Fiscal Framework for the West Bank and Gaza: Seventh Review of Progress", *International Monetary Fund*, Brussels, 13 April 2011.

חילופי השלטון במצרים יצרו הזדמנות עבור חמאס. אחת מהמטרות ששמה התנועה בראש סדר היום שלה היא חתירה להכרה שתוביל ללגיטימציה של התנועה בזירה הבינלאומית. כדי להשיג את היעד, חייבת חמאס קודם כל להשיג לגיטימציה במרחב הבין-ערבי. הדרך להשגת היעד עוברת בהידוק מערכת הקשרים עם מצרים. ההפיכה-שכנגד, שהוביל הצבא המצרי כנגד האחים המוסלמים ביולי 2013, הרחיקה את החמאס מבחינה אידיאולוגית מהשלטון המצרי, והעלתה את קרנו של הצבא כגורם החשוב במצרים מבחינה פוליטית.

הצבא המצרי, אשר מצא עצמו נאבק פתאום על מוקדי כוח פוליטיים ונדרש לחלוק את כוחו עם הציבור, מצא עצמו במצב בו הוא היה צריך להוכיח לעולם כי הוא עדיין בעל הבית במדינה וכי יש על מי לסמוך. זאת למרות הדרך, בה נהג המערב עם מובארכ שהופקר לחסדי בית המשפט. ראשי המודיעין האמונים על ניהול הקשר עם חמאס, זיהו את מצוקותיו ופתחו עימו בדיאלוג שהוביל בין היתר לחתימת עסקת שליט ולחתימה על מזכר ההבנות בין פת"ח וחמאס שהחל תהליך של דיאלוג בין שני הצדדים לקריאת פיוס.²

כניסתן של פת"ח וחמאס לתהליך פיוס נבע מהחולשה פוליטית של החמאס לפני פרוץ האביב הערבי. למעשה, לא היו שינויים במסמך ההבנות שהציג המודיעין המצרי בפני הנהגת החמאס להצעה קודמת שהוגשה בפני התנועה באוקטובר 2010.

בנוסף לאי-הוודאות שאפפה את הנהגת החמאס בחו"ל, יש לזכור כי עם השתלטות החמאס על רצועת עזה החלה התנועה לעבור תהליך מיסוד. מהרגע שהגה השלטון הונח בידי הנהגת החמאס, היא הייתה צריכה לפתח כלים שיאפשרו לה להביא לאורח חיים תקין לכלל תושבי רצועת עזה. עובדה זו, חייבה את התנועה לפתח קו פוליטי יותר פרגמטי שזנח את ההתנגדות הצבאית לישראל כמרכיב פוליטי יחידי ושילב אותו עם מרכיבים נוספים.

התמסדות החמאס, שאינה בעלת משאבים כלכליים עצמאיים יצר תלות הולכת וגוברת של התנועה גם במקורות כלכליים חיצוניים. אחד האתגרים שנאלצה חמאס לשלם עבור התמיכה הכלכלית הגוברת מאיראן לפני פרוץ האביב הערבי, הייתה קבלת תהליך ההתחמשות וההתעצמות הצבאית והפוליטית של הג'יהאד האסלאמי בעזה. הג'יהאד האסלאמי ניצב היום ברצועה כסמן אופוזיציוני מול הפרגמטיזציה של חמאס ומהווה כל בידי איראן להבטיח את האינטרסים הגיאופוליטיים שלה מול חמאס ומול ישראל.

חמאס מתמודדת היום עם טלטלות האביב הערבי ומנסה לרכוש לגיטימציה בין-ערבית שתהווה מקפצה להכרה בינלאומית. עלייתם של משטרים אסלאמיים במצרים ובתוניס מהווים מבחינתה זריקת עידוד. שכן, משטרים אלו יכולים לתת לתנועה גם את אותה לגיטימציה אותה היא מחפשת לצד שימוש כמקור לגיוס כספים. עם נפילת משטרו של מחמד מורסי במצרים, נראה כי חמאס תחזר יותר ויותר על פתחה של תורכיה לשם השגת אותה הלגיטימציה. בין רג'פ טאיפ ארדואן למשעל מתקיים קשר הדוק. ב-30 בספטמבר 2012, משעל אף הוזמן לנאום בתורכיה כאורח כבוד בכנס של מפלגת הצדק והפיתוח (AKP), בו הוא התארח יחד עם מורסי, אז עוד נשיאה של מצרים.³ מאז הספיק משעל לקיים, יחד עם אסמעאיל הנייה, פגישות מדיניות נוספות עם ארדואן בנושא הפיוס הפנים-פלסטיני.

החיפוש אחר לגיטימציה, הינו קריטי להבנת התנהלות החמאס. הכניסה לאש"ף, תקנה לתנועה את המעמד הפוליטי ואת היכולת לקחת חלק בתהליך קבלת החלטות הלאומי ממנו היא מודרת כעת. שכן,

² Ron Ben Yishai, "IDF investigation: Egyptians took part in the attack near Eilat", *Ynet*, 24 August 2011.
³ "Meshaal: Erdogan is Not Only Turkey's Leader; He is also a Leader of the Muslim World," *Sabah*, 1 October, 2012, <http://english.sabah.com.tr/national/2012/10/01/meshaal-erdogan-is-not-only-turkeys-leader-he-is-also-the-leader-of-the-muslim-world>

אש"ף מוכר על ידי הליגה הערבית כנציג הלגיטימי היחיד של העם הפלסטיני וככזה הוא זוכה גם למעמד של משקיף באו"ם.

חמאס עושה מאמצים כבירים לשבור את המעמד החוקתי של אש"ף. ביקורו של האמיר הקטארי חמד בן ח'ליפה אל ת'אני ברצועת עזה היווה מבחינתה הישג מדיני רציני. זו שבירה מוחלטת למצור המדיני על רצועת עזה, שיש לה גם השפעות פסיכולוגיות – כי לא מדובר בביקור של שר או חבר האחים המוסלמים כדי לעמוד על המצב הקשה בעזה, אלא על ביקור רשמי של מנהיג מדינה שהיא לא רק לגיטימית אלא בעלת השפעה ברמה האסטרטגית. זה יכול לשנות את כל היחס כלפי חמאס במדינות אחרות.

כמו כן, הביקור הקטארי והסרת המצור הדיפלומטי מעל הרצועה, מהווה שלב נוסף בהרחבת השסעים בין הפת"ח והחמאס. ההכרה המדינית לה זוכה החמאס פוגעת במעמדו המדיני של אש"ף ומחזקת את האמונה בקרב הנהגת התנועה כי הם יכולים להציב אלטרנטיבה מנהיגותית אמיתית עבור הפלסטינים. באופן פרדוקסאלי, ההכרה המדינית בחמאס התחזקה בעקבות תוצאות מבצע "עמוד ענן", שנפתח לאחר חיסולו של ראש הזרוע הצבאית של החמאס ונמשך במערכה של חילופי מהלומות שנמשכה שמונה ימים בין ה-15 בנובמבר עד ל-21 בנובמבר 2012. חמאס הצליחה במערכה זו לייצר הישגים מדיניים והפכה למעשה לכתובת איתה הידברו ההנהגות הישראליות והאמריקאית דרך התיווך המצרי. המלחמה עזרה לחמאס לשבור באופן סופי את המצור על רצועת עזה שנדמה היה כי הפכה פתאום ל"מכה" לאחר שכל שרי החוץ של הליגה הערבית, לצד ראש ממשלת מצרים ושר החוץ התורכי עלו אליה לרגל.

תוצאותיו של מבצע "עמוד ענן" היוו למעשה מבחינת החמאס מעין סגירת מעגל מאז תחילתו על האביב הערבי. אם האביב הערבי תפס את חמאס כאשר היא נמצאת עם הגב לקיר וחלשה מבחינה פוליטית, הרוח האסלאמית שהביאו עימם המשטרים במדינות ערב, ביחד עם תוצאותיו של מבצע "עמוד ענן" הפכו את היוצרות. חמאס השכילה להפוך עמידתה בשמונת ימי הלחימה למיתוס ולמנף בזירה הערבית את התודעה כי היא הצליחה להפך את מאזן האימה מול ישראל. עם סיום הלחימה, חמאס השיגה הסכם עם ערבויות בינלאומיות תוך כדי שהיא מייצרת לעצמה תדמית של מייצגת הסוגיה הפלסטינית והופכת לשחקן פוליטי לגיטימי וחשוב במערכת האזורית.

ההשלכות לישראל

תהליך הפיוס בין התנועות הפלסטיניות הוא ארוך, מתיש ובעיקר טכני. נראה כי תהליך הפיוס הוא תוצר שנועד בעיקר לספק את דעת הקהל ברחוב הפלסטיני בעקבות האביב הערבי. פת"ח אינה ששה לחלוק עם חמאס את מוקדי הכוח שלה באש"ף, שיש מאחוריהם גם מוקדי עוצמה כלכליים רבים. מעבר לכך, ראשי פת"ח זוכרים היטב את הדרך בה הם השתלטו על אש"ף ב-1969 מבפנים, לאחר שהיוו אופוזיציה לארגון. קיים בקרבם חשש כי חמאס מתכננת מהלך דומה. על אף הרצון להציג הישג לציבור, אי האמון בין התנועות רק הולך ומעמיק. לאחרונה החליטה אף חמאס לציין את יום השתלטותה על רצועת עזה כיום המשטרה, יום שנועד לציין את השבת הסדר לרצועה. גורמים בפת"ח התרעמו על מהלך זה.

עד למערכת "עמוד ענן" היה נראה כי תהליך הפיוס אינו בשל כרגע לכדי חתימה. פת"ח אינה מעוניינת לשלב את חמאס במנגנוני אש"ף. בין הצדדים מתקיימות מחלוקות מהותיות לגבי שאלת חלוקת הכוח הצבאי ונראה כי התהליך מסורבל בכוונה על מנת לבחון מה ילד יום. ואולם, ישנו חלון הזדמנויות אשר יאפשר לפת"ח ולחמאס להגיע לחתימה על הסכם הפיוס. לתהליכי ההתמתנות הטקטית שעוברים על חמאס יש השפעה על תהליך הפיוס הפנים-פלסטיני. אבו מאזן שמנהל את המשא ומתן מול ישראל, אינו

לבד. למעשה בין חמאס וישראל נפתחו ערוצי תקשורת והתיווך המצרי בין הצדדים יכול להביא להנעת מהלך בו אבו מאזן יוביל תהליך מדיני וחמאס תהיה מחויבת אליו במסגרת הבנות פנים-פלסטיניות.

הפרגמטיזם הפוליטי של חמאס, לצד מערכות הערבויות שנוצרה בתיווכו של הנשיא אובמה במסגרת המאמצים להשיג הפסקת אש, יכולים לפתוח עבור ישראל אפשרות להשיג הסכם בלתי פורמאלי להפסקת אש ארוכת טווח בחזית הדרומית. יכול להיות, כי גם תורכיה תוכל למלא תפקיד של תיווך בין ישראל וחמאס. על אף היותה של תורכיה מתווכת בלתי הוגנת בעיניים ישראליות, והעובדה כי היא נתפסת היום כמדינה עוינת, במידה וישראל תבקש מתורכיה הרואה עצמה כמעצמה אזורית למלא תפקיד של מתווכת בינה ובין הפלסטינים זו יכולה להיות התחלה של בניית מערכת יחסי אמון מחודשת בין הצדדים.

בנוגע לחמאס, על אף הצעדים הפרגמטיים בהם היא נוקטת, יש לזכור כי גבולות השיח שלה מוגבלים ומדובר בתנועה פונדמנטליסטית בעלת משנה ברורה לגבי מקומה ועתידה של מדינת ישראל. אין בפרגמטיזציה שעוברת חמאס בכדי להעיד על שינויים בגישתה האידיאולוגית כלפי פתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני. ההכרה של חמאס במדינה פלסטינית על בסיס גבולות 1967 הינה צעד טקטי שנועד לספק מרחב תמרון להנהגת התנועה תוך כדי יצירת אופק של תקווה לציבור הכמה להקמתה של מדינה ריבונית. מבחינת חמאס, אש"ף יוכל לנהל את המשא ומתן המדיני מול ישראל. כשלוש של המשא ומתן לפי תפיסה זו יחזק את דרך ההתנגדות המזוינת שעליה רצתה התנועה לנכס בבעלות כאתוס מכונן.

תהליכי הפרגמטיזציה אינם מקובלים על כל חברי הנהגת התנועה ויוצרים מוקדים שונים של מתח. לתהליכים אלה יש מתנגדים רבים בקרב חברי התנועה בדגש על הדור הצעירים והזרוע הצבאית. על רקע זה מתחזקת יוקרתו של ארגון הג'יהאד האסלאמי ועולה כוחם של הפלגים הסלפים ברצועה המציגים עמדה מיליטריסטית ורדיקלית יותר מזו של החמאס. זה המקום גם להזכיר כי הג'יהאד האסלאמי שעובר תהליכי התעצמות צבאית גם מפתח לשכה פוליטית מתפקדת ומחפש אחר מרחבי השפעה. בכל הסכם עתידי בין פת"ח וחמאס או בין הרשות הפלסטינית לישראל, חמאס תידרש להיות הגורם שיכיל וימתן את הג'יהאד האסלאמי.

מבחינת מדינת ישראל, כל תהליך של הדברות ישירה מול החמאס, יכול ליצור נזק מהותי לתהליך השלום מול אש"ף. שכן, עם ישראל תחליט כי הפרגמטיזציה שמציגה חמאס הופכת אותה לבת שיח, הרשות הפלסטינית בהנהגת אבו מאזן תאבד את הקלף העיקרי והמרכזי שלה ותהפוך לבלתי רלבנטית. תחילתה של הדברות ישירה בין ישראל לחמאס, שהחלה הלכה למעשה במשא ומתן להפסקת האש במבצע "עמוד ענן", עלולה להביא איתה אי שקט בגדה המערבית מצד אנשיו של אבו מאזן. הדברות מסוג זה יכולה להוות מכת מוות עבור המאמצים הדיפלומטיים של הרשות הפלסטינית ויכולה להביא אותה ליזום אירועים אלימים כנגד ישראל.

החולשה היחסית של שני הצדדים פת"ח וחמאס, יכולה לייצר עבור ישראל הזדמנות פז של חידוש המשא ומתן באופן מואץ בדרך שתוביל להסכם של שתי מדינות לשני עמים, תוך כדי הבטחת האינטרסים הביטחוניים הישראליים והשארית גושי ההתיישבות הגדולים בריבונות ישראלית. שכן, אבו מאזן נמצא עם הגב לקיר והוא נדרש להציג הישג מדיני ממשי ולא רק וירטואלי כמו צירוף פלסטיין כחברה מלאה לאונסק"ו. הצורך הזה אך התגבר לאחר תוצאות מבצע "עמוד ענן" שהקנה לחמאס הישגים תודעתיים ברחוב הפלסטיני ובמרחב הערבי. אבו מאזן מתכוון להמשיך בריכוז מאמציו בזירה הדיפלומטית ולאחר מבצע "עמוד ענן" הודיעו החמאס והג'יהאד האסלאמי כי בכוונתם לתמוך באופן מלא בפנייתו של אבו מאזן לעצרת הכללית של האו"ם ב-29 בנובמבר 2012 על מנת לזכות בהכרה בפלסטיין כמדינה לא חברה.⁴

⁴ "Abbas hails Gaza PM 'victory' in phonecall: Hamas", *Al-Ahram online*, 22 November 2012.

המשבר הכלכלי בו נתונה הרשות יכול להוות נקודת לחץ על אבו מאזן שתוביל כניסה מואצת ורצינית לתוך משא ומתן. זאת מתוך הבנה שהסדר מדיני יחזק את חוסנה הכלכלי של הרשות הפלסטינית ויצור אופק חדש מבחינת התפתחותה הכלכלית והמדינית. אם אבו מאזן יצליח לייצר הישג מדיני רציני, למהלך זה תהיה גם השפעה על המתרחש ברצועת עזה.

מדינת ישראל צריכה להבין, שכרגע פיצול הפלסטיני הוא נתון. ניתן להתייחס אליו כמשתנה בלתי תלוי, שמשמעו היא קידום ההדברות וחתירה להסכם כולל מול הגדה המערבית. רצועת עזה, תבחר כיצד לנהוג בהתאם להישגי הרשות בגדה.

במידה שאכן ייחתם הסכם בין הצדדים, מדינת ישראל צריכה להתייחס לתהליך הפיוס כהזדמנות ולא כאיום. משמעות חתימה על הסכם פיוס אמורה להפקיד בידי של אבו מאזן, את תיק ניהול המשא ומתן מול ישראל, אך מעבר לכך משמעות ההגעה לפיוס היא השבת השליטה (לפחות ברמת החוק וברמה ההצהרתית) של הרשות הפלסטינית על רצועת עזה. במידה שייחתם הסכם הפיוס הפלסטיני, כל מהלך מדיני שיוביל אבו מאזן יחייב גם את החמאס. במצב כזה, לא ניתן או נכון יהיה להתעלם מתוצאות תהליך הפיוס ולהציב לאש"ף אולטימטום בסגנון: משא ומתן מדיני מול ישראל או תהליך פיוס פנים-פלסטיני. יהיה יותר נכון להשתמש בתוצאותיו של תהליך הפיוס הפנים-פלסטיני על מנת לקדם את האינטרסים והמחויבויות הישראליות בזירה הדיפלומטית הבינלאומית.